

Priprema za nastavni sat iz Hrvatskoga jezika

Škola: **Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile Pazin**

Nastavnik: **Marinka Burić**

Razred: **2. c (opća gimnazija)**

Nadnevak: 22. rujna 2024.

Nastavna cjelina: **Privatna i javna komunikacija**

Nastavna jedinica: **Vrednote govorenoga jezika**

Tip sata: **Obrada**

Operacionalizirani ciljevi/ishodi učenja (nastavnog sata) na kognitivnom (iskazani aktivnim glagolima) i afektivnom području:

- navesti i opisati govorne vrednote
- prepoznati govorne vrednote u svakidašnjoj komunikaciji
- afektivnim čitanjem primijeniti govorne vrednote na lingvometodičkom predlošku

Korelacije s ostalim nastavnim predmetima (navesti koji se točno sadržaji povezuju):

- s Glazbenom umjetnošću povezati jačinu (intenzitet), visinu (ton)glasa, brzinu i ritam govora

Mjerila vrednovanja prema razini usvojenosti nastavnog gradiva:

- **zadovoljavajuća:** navodi i opisuje govorne vrednote onakvim oblikom u kojem su naučene, uz nastavnikovu pomoć objašnjava učinke njihova korištenja
- **dobra:** govorne vrednote prepoznaje u svakidašnjoj komunikaciji, objašnjava učinke njihova korištenja i djelomično ih koristi u izražajnom čitanju i usmenom izražavanju
- **vrlo dobra:** govorne vrednote prepoznaje, objašnjava učinke njihova korištenja te ih često primjenjuje u izražajnom čitanju i usmenom izražavanju
- **iznimna:** samostalno točno i kreativno primjenjuje adekvatne govorne vrednote na svim vrstama tekstova i usmenog izražavanja

Vrednovanje

- bilješka u tablici praćenja za uspješnost korištenje govornih vrednota u usmenom izražavanju

Literatura za učenike:

Dujmović-Markusi, Dragica; Pavić-Petez, Terezija. 2013. Fon-Fon 1: udžbenik hrvatskoga jezika za prvi razred gimnazije. Profil. Zagreb.
Moguš, Milan. 2015. Bašćanska ploča: Dragi kamen hrvatskoga jezika. Matica hrvatska. Zagreb.

Literatura za nastavnika:

Dujmović-Markusi, Dragica; Pavić-Petez, Terezija. 2013. Fon-Fon 1: Udžbenik hrvatskoga jezika za prvi razred gimnazije. Profil. Zagreb.
Zrinjan, Snježana. 2014. Az: Udžbenik iz Hrvatskoga jezika za 1. razred četverogodišnjih strukovnih škola. Alfa. Zagreb
Šego, Jasna. 2005. Kako postati uspješan govornik. Profil. Zagreb.
Škarić, Ivo. 2003. Temeljci suvremenoga govorništva. Školska knjiga. Zagreb.
Težak, Stjepko. 1996. Teorija i praksa nastave hrvatskoga jezika 1. Školska knjiga. Zagreb.

NASTAVNA FAZA I VRIJEME TRAJANJA POJEDINE FAZE	SADRŽAJI NASTAVE ILI AKTIVNOSTI NASTAVNIKA	AKTIVNOSTI UČENIKA
I. Motivacija (5 minuta)	<p>Nastavnik pokazuje sličicu s vrstama komunikacije i postavlja pitanja: <i>Koje vrste komunikacije prepoznajete? Kojom se vi vrstom najčešće služite? Koja vam je vrsta komunikacije najučinkovitija? Kako rješavate nedostatke pisane komunikacije pri pisanju SMS poruka?</i></p> <p>Nastavnik pokazuje drugu sličicu i pita: <i>Kako osjećajnici ili emotikoni pomažu u prenošenju poruka? Što ovi emotikoni ili osjećajnici koje koristimo u SMS porukama zamjenjuju?</i></p> <p><i>Kažu kako je kratka poruka poput SMS-a zapravo usmena komunikacija, no može li stvarno takva poruka zamijeniti usmenu komunikaciju? Što to govor ima, a poruka nema? Kako bismo to nazvali?</i></p> <p>Nastavnik najavljuje temu i učenike upućuje na udžbeničku stranicu ove nastavne jedinice.</p> <p>OBLIK RADA: čelni METODE RADA: pokazivanje, razgovor NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA: PowerPoint prezentacija, LCD projektor, udžbenik</p>	<p>Učenici gledaju sličice i odgovaraju na nastavnikova pitanja.</p> <p>Očekivani odgovori: Najčešće se sporazumijevamo govorom i pisanjem SMS poruka.</p> <p>Uzrok nesporazuma je nedostatak informacija.</p> <p>Osjećajnici su najbliže zamjeni usmene komunikacije, ali je nikada u potpunosti ne mogu nadomjestiti jer živa riječ ima govorne vrednote i one su jako važne u uspješnoj komunikaciji.</p> <p>Učenici naslov zapisuju u bilježnice.</p> <p>OBLIK RADA: individualni METODE RADA: gledanje, razgovor, pisanje NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA: PowerPoint prezentacija, LCD projektor, udžbenik</p>
II. Objašnjavanje i demonstracija govornih vrednota (15 minuta)	<p>Nastavnik od učenika traži da unutar tima glasno izgovore sljedeće rečenice te uoče kako je ostvarena razlika u njihovim porukama.</p> <p><u>Kupio je to bez razmišljanja.</u></p> <p><u>Kupio je to bez razmišljanja.</u></p> <p><u>Kupio je to bez razmišljanja.</u></p> <p>Dalje se traži da učenici ponovno unutar tima izgovaraju prethodne rečenice, ali tako da naizmjenično odabiru po jedan od sljedećih intenziteta (<i>tiho, glasno, derući se, dreknuvši</i>) te moraju zaključiti koju sve ulogu u našem govorenju jačina glasa ima.</p> <p>Nastavnik daje uputu da rečenicu <u>Kupio je to bez razmišljanja</u> izgovore kao izjavnu, upitnu i uskličnu rečenicu i uoče što se dešava s rečeničnom intonacijom te da njezino kretanje prikažu linijom.</p>	<p>Učenici uočavaju da se prema jačini izgovora pojedinoga dijela, mijenja i smisao rečenice.</p> <p>Učenici izgovaraju tekst na zadani način i zaključuju da rečeničnim naglaskom i intenzitetom glasa: izražavamo emocije, dajemo dodatno značenje onomu što govorimo, izražavamo vlastiti stav prema izgovorenome.</p> <p>Učenici primjećuju i zapisuju da je kod izjavne, i usklične rečenice intonacija uvijek silazna, dok je kod upitne, koja ne započinje s upitnom zamjenicom, intonacija uzlazna.</p>

	<p>Nakon toga, opet unutar tima izgovaraju istu rečenicu <u><i>Kupio je to bez razmišljanja</i></u> tako da, mijenjajući ton glasa, rečenicu daju: <i>ironičan, svadljiv, očajan, tužan</i> prizvuk.</p> <p>Kako bi uočili učinak brzine i ritma govorenja na smisao izgovorenoga, učenici glasno izgovaraju rečenicu <u><i>Dobila sam peticu iz fizike/ i jedinicu iz matematike</i></u> tako da, prema uputama u tablici, mijenjaju brzinu izgovorenoga dijela (<i>polako/brzo; brzo/polako; polako/vrlo polako; žureći/ubrzano</i>) te zaključuju kakav učinak na slušatelja ima zadana varijanta ritma izgovaranja rečenica.</p> <p>Nastavnik najavljuje sljedeću govornu vrednotu, stanku ili pauzu, pokazuje novu sličicu s rečenicom koju je Proročica Pitija u Delfima rekla Ahileju: <u><i>Ići ćeš vratiti se nećeš u ratu poginuti.</i></u> <i>O čemu ovisi Ahilejev život?</i></p> <p>Nastavnik dijeli nastavne listiće s brzalicama, zadatcima i lingvometodičkim predlošcima za primjenjivanje i prepoznavanje govornih vrednota. Učenicima daje zadatak da glasno izgovore brzalicu pod svojim rednim brojem, sa stankama i bez njih, te da vide što će im se desiti.</p> <p>Nastavnik pokazuje novu sličicu i najavljuje govornu vrednotu mimika i gesta. Od učenika traži da unutar tima, prema mimici i gesti likova s fotografije označene brojem njihovog tima, napišu sadržaj didaskalije dramskog teksta za pojedini izraz lica ili pokret tijela.</p> <p>OBLIK RADA: čelni METODE RADA: objašnjavanje, demonstracija, prozivanje, čitanje, slušanje NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA: PowerPoint prezentacija, LCD projektor, nastavni listić sa zadatcima i lingvometodičkim predlošcima (hrvatske brzalice i izbor vježbi za izgovaranje glasova preuzete iz digitalnog materijala za <i>Govornu radionicu Radio Pule</i>, autora Tomislava Barana; izbor poslovice iz knjige <i>Istarske narodne poslovice</i> Drage Orlića)</p>	<p>Isto tako, različitom intonacijom iste rečenice izražavaju potpuno različite emocije.</p> <p>Učenici glasno izgovaraju zadanu rečenicu mijenjajući brzinu izgovora prema zadanom naputku i na nastavnikov zahtjev ili po vlastitom izboru glasno demonstriraju izgovor i opisuju njegov učinak.</p> <p>Očekivani odgovor: Ahilejev život ovisi o zarezu, odnosno gdje u govoru napravimo stanku ili pauzu. <u><i>Ići ćeš, vratiti se, nećeš u ratu poginuti.</i></u> <u><i>Ići ćeš, vratiti se nećeš, u ratu poginuti.</i></u> Učenici izgovaraju brzalice te tako uvježbavaju izgovor teže izgovorivih suglasničkih skupova. Na nastavnikov zahtjev ili po vlastitom izboru glasno izgovaraju svoj primjer.</p> <p>Učenici predlažu didaskalije i na nastavnikov zahtjev glasno ih izgovaraju.</p> <p>OBLIK RADA: individualni, grupni i timski METODE RADA: afektivno čitanje i govorenje, pisanje, razgovor, slušanje, gledanje NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA: PowerPoint prezentacija, LCD projektor, nastavni listić sa zadatcima i lingvometodičkim predlošcima (hrvatske brzalice i izbor vježbi za izgovaranje glasova preuzete iz digitalnog materijala za <i>Govornu radionicu Radio Pule</i>, autora Tomislava Barana; izbor poslovice iz knjige <i>Istarske narodne poslovice</i> Drage Orlića)</p>
--	--	---

<p>III. Primjena i prepoznavanje govornih vrednota (10 minuta)</p>	<p>Nastavnik pokazuje novu sličicu s uputom za vježbanje izgovaranja i prepoznavanja govornih vrednota. I. dio – rad unutar skupine Na papiru ste dobili tekst koji morate izgovoriti kao tim. Dinamiku i način izmjenjivanja replika odredite sami. Svaki član tima dobiva opisan način na koji treba predstaviti svoj dio teksta i pritom koristiti što više govornih vrednota. Dok jedan učenik izgovara svoj dio teksta i to na način kako je dobio u opisu, ostali učenici u skupini zapisuju govorne vrednote koje uočavaju u njegovoj interpretaciji. Unutar skupine odaberite najboljeg predstavljača. Nastavnik dijeli listiće s popisom, za svakog učenika različitog, načina interpretacije.</p>	<p>Učenici dijele zadatke unutar tima, glasno interpretiraju tekst prema zadanim smjernicama, u tablicu bilježe govorne vrednote i unutar tima biraju najbolju interpretaciju.</p>
<p>(10 minuta)</p>	<p>II. dio – najbolji iz svake skupine Pratite interpretacije najboljih predstavljača i u tablicu zapisujte govorne vrednote koje uočavate u njihovoj interpretaciji. Odaberite najboljeg predstavljača i argumentirajte zašto ste ga odabrali.</p> <p>Nastavnik nakon svake interpretacije proziva jednog učenika da pročita što je zabilježio u tablicu. Na kraju se odabire najbolji interpretator.</p> <p>OBLIK RADA: čelni METODE RADA: objašnjavanje, demonstracija, prozivanje, čitanje, slušanje NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA: PowerPoint prezentacija, LCD projektor, nastavni listić sa zadacima i lingvometodičkim predlošcima (hrvatske brzalice i izbor vježbi za izgovaranje glasova preuzete iz digitalnog materijala za <i>Govornu radionicu Radio Pule</i>, autora Tomislava Barana; izbor poslovice iz knjige <i>Istarske narodne poslovice</i> Drage Orlića)</p>	<p>Najbolji iz svakoga tima glasno čitaju svoje dijelove teksta dok ostali bilježe govorne vrednote koje su uočili. Na nastavnikov zahtjev prozvani čitaju zabilježeno.</p> <p>OBLIK RADA: individualni i timski METODE RADA: afektivno čitanje i govorenje, razgovor, slušanje NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA: PowerPoint prezentacija, LCD projektor, nastavni listić sa zadacima i lingvometodičkim predlošcima (hrvatske brzalice i izbor vježbi za izgovaranje glasova preuzete iz digitalnog materijala za <i>Govornu radionicu Radio Pule</i>, autora Tomislava Barana; izbor poslovice iz knjige <i>Istarske narodne poslovice</i> Drage Orlića)</p>

Napomena: Metodičko oblikovanje svake nastavne faze, odnosno nastavne situacije, ovisi o predmetnom području te se prilagođuje ciljevima i spoznajnim mogućnostima učenika.

Prilozi:

Nastavni listići

PowerPoint prezentacija - sličice

Brzalice

1. KRALJ KARLO I KRALJICA KLARA SU KRALI KLARINET.
2. KUJA JE PROLAJALA, KUJA JE ZALAJALA.
3. ŠALIČICOM ŠEĆERA ZAŠEĆERIT ČEŠ ŠAČICU ČEŠNJAKA.
4. NA ŠTRIKU SE SUŠI ŠOSIĆ. SUŠI SE, SUŠI SE, ŠOSIĆU MOJ.
5. ŠAŠ SE SUŠI, SUŠI SE ŠAŠ.
6. IGLA IGRA IGRU IGLE.
7. CRN JARAC, CRN TRN. CRN JARAC BRSTI CRN TRN.
8. TURE BURE TURA, BURE TURE GURA; BOLJE TURE BURE GURA, NEG ŠTO TURE BURE TURA
9. SVE ŠVEDSKE ZVIJEZDE SU SVJETSKE.
10. U BRAČKU ZRAČNU LUKU UKRCALI SU SE CIJENJENI CIVILNI DJELATNICI CARINARNICE, A ISKRCALE SU SE SKOCKANE DJELATNICE KOCKARNICE.
11. JESI LI TI TO TU? JESI LI TO TU TI? JESI LI TO TI TU? JESI LI TU TI TO? JESI LI TI TU TO? JESI LI TU TO TI?
12. CRVENA KRVNA ZRNCA IZ SRCA CRNOG CRNCA.
13. ŠRAFCIGER MEĐU NAJŠRAFCIGERASTIJIM ŠRAFCIGERIMA.
14. ŠAŠ DEVETEROŠAŠ, KAKO SE RAZDEVETEROŠAŠIO.
15. LONČIĆEM ĆU TE, POKLOPČIĆEM ĆU TE.
16. KAMENČIĆEM ĆU TE, KAMENČIĆEM ČEŠ ME.
17. ČEKIĆEM ĆU TE, ČEKIĆEM ČEŠ ME.
18. ČEVAPČIĆEM ĆU TE, ČEVAPČIĆEM ČEŠ ME.
19. KIĆI LJUBIĆIĆU ĆE SE MAĆIĆI SIĆUŠNI KO ČEVAPČIĆI ŠĆUĆURITI POD RUPČIĆEM ČEŠKAJUĆI GA I IŠČEKUJUĆI MAČJE KOLAČIĆE.
20. STRINA MIRA BIRA KOMU SVIRA I NE SKRIVA DA JE NERVIRA KAD JE STARI MIRO DIRA IZ ČISTA HIRA I NE DA JOJ MIRA DOK SVIRA, A DA NIJE KRIVA.
21. A I KRIO JU JE I U AZIJI KAO I U EUROPI.
22. PRIGRLILA JU JE I ZAGRLILA JU JE.
23. MIŠ UZ PUŠKU MIŠ NIZ PUŠKU.
24. ČETIRI ČAVČIĆA NA ČUNČIĆU ČUČEĆI CIJUČU.

1. SKUPINA

Priči treba pripovjedač, prašumi treba drač
Drumu treba prašina, trubi treba trubač.
Trokutu trebaju stranice, travnjaku treba trava
Tramvaju trebaju tračnice, prijatelju družba prava.

Lađaru lađa, građevinaru građa
Međimurju međa, poledini leđa
Mađarima uređenje, vođi priviđenje
Uređaju hlađenje, rođenome rađanje.

Šibenčani otpočeše, Žumberčani oživješe
Našičani produžiše, Trešnjevčane pridružiše.

Visibaba visidjedu pismo pisala
Risala, brisala, slova ukosila, mirisom posula.

Iz govorne radionice Tomislava Barana

Vježba

I. dio – rad unutar skupine

Na papiru ste dobili tekst koji morate izgovoriti kao tim.
Dinamiku i način izmjenjivanja replika odredite sami.
Svaki član tima dobiva opisan način na koji treba predstaviti svoj dio teksta.
Dok jedan učenik izgovara svoj dio teksta i to na način kako je dobio u opisu, ostali učenici u skupini trebaju zapisati govorne vrednote koje uočavaju u njegovoj interpretaciji.
Unutar skupine odaberite najboljeg predstavljača.

II. dio – najbolji iz svake skupine

Pratite interpretacije najboljih predstavljača i u tablicu zapisujte govorne vrednote koje uočavate u njihovoj interpretaciji.
Odaberite najboljeg predstavljača i argumentirajte zašto ste ga odabrali.

Tablica praćenja govornih vrednota	I. dio vježbe unutar skupine				II. dio vježbe – najbolji iz svake skupine					
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
jačina (intenzitet) glasa										
visina (ton) glasa										
brzina (tempo) govorenja										
ritam (izmjena ubrzanja i usporavanja govora)										
stanka (pauza)										
mimika, gesta										
Najbolji interpretator										

2. SKUPINA

Vrabac mrvica ključao
Magarac trputac cuclo
Jarca bocnuo komarac
Ribica upecala mamac
Moljac mljacnuo konac
Marici pocrnio lonac
Kukac peckao laticu
Ivica otkucao Katicu.

Magarčića čekao kolačić, golupčića oblačić
Račića potočić, čuvarkuću ključić.
Noćnog čuvara fenjerčić, čekićara čekić
Mačića balončić, dječaćića bombončić.

Poštovani poštar Pišta
Pošao pješke poštu odašiljati
Kiša pljušti, puše, briše
Bršljan njiše, prašinom piše
Pišti ništa, pošiljke šalje
Štampu odašilje, štropotom praši
Kišobranom kišu plaši.

Pješačiše, koračaše,
potrčaše, požuriše,
čežnju udružiše.

Iz govorne radionice Tomislava Barana

Vježba

I. dio – rad unutar skupine

Na papiru ste dobili tekst koji morate izgovoriti kao tim.
Dinamiku i način izmjenjivanja replika odredite sami.
Svaki član tima dobiva opisan način na koji treba predstaviti svoj dio teksta.
Dok jedan učenik izgovara svoj dio teksta i to na način kako je dobio u opisu, ostali učenici u skupini trebaju zapisati govorne vrednote koje uočavaju u njegovoj interpretaciji.
Unutar skupine odaberite najboljeg predstavljača.

II. dio – najbolji iz svake skupine

Pratite interpretacije najboljih predstavljača i u tablicu zapisujte govorne vrednote koje uočavate u njihovoj interpretaciji.
Odaberite najboljeg predstavljača i argumentirajte zašto ste ga odabrali.

Tablica praćenja govornih vrednota	I. dio vježbe unutar skupine				II. dio vježbe – najbolji iz svake skupine					
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
jačina (intenzitet) glasa										
visina (ton) glasa										
brzina (tempo) govorenja										
ritam (izmjena ubrzavanja i usporavanja govora)										
stanka (pauza)										
mimika, gesta										
Najbolji interpretator										

3. SKUPINA

Štetišta šteditljivo šteti, štovatelj štošta štuje
Štit štitnikom štiti, štetom šteta šteti
Škripom škripa škripi, šiblje šibama šiba
Šumom šumovi šume, šutnjom šapati šute.

Mačka noću dičnom domaćinu kuću čuvala
Peć čačkala, pečenje močila
Vreće čeprkala, ćilim pomočila.
Trčkarala, večerala, kućom koračala
Mijaućući počivala, mačji noćivala.

Plačko plačem tlači, dječak hlače oblači
Krčmar krčmom korača, pjevač pjevača trača
Početnik pečate tuče, bačvar bačvario jučer
Pučani počeli puč, kovač pojačao luč

Četvrtkom čavke činile čajanku
Članove čekali čaj, čokolada, čupavi čičak, čarobni čokot.
Čitav čopor čavki čitavog četvrtka čijukao, čarkao, čavrljao, čavkao.

Iz govorne radionice Tomislava Barana

Vježba

I. dio – rad unutar skupine

Na papiru ste dobili tekst koji morate izgovoriti kao tim.
Dinamiku i način izmjenjivanja replika odredite sami.
Svaki član tima dobiva opisan način na koji treba predstaviti svoj dio teksta.
Dok jedan učenik izgovara svoj dio teksta i to na način kako je dobio u opisu, ostali učenici u skupini trebaju zapisati govorne vrednote koje uočavaju u njegovoj interpretaciji.
Unutar skupine odaberite najboljeg predstavljača.

II. dio – najbolji iz svake skupine

Pratite interpretacije najboljih predstavljača i u tablicu zapisujte govorne vrednote koje uočavate u njihovoj interpretaciji.
Odaberite najboljeg predstavljača i argumentirajte zašto ste ga odabrali.

Tablica praćenja govornih vrednota	I. dio vježbe unutar skupine				II. dio vježbe – najbolji iz svake skupine					
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
jačina (intenzitet) glasa										
visina (ton) glasa										
brzina (tempo) govorenja										
ritam (izmjena ubrzavanja i usporavanja govora)										
stanka (pauza)										
mimika, gesta										
Najbolji interpretator										

4. SKUPINA

Drago Orlić: Istarske narodne poslovice

BESIDA, GOVORITI I MUČATI

Besida more reć i upeć.

Čovik se po besidi pozna.

Zlatna besida želizna vrata dopre.

Srebro je govortit, a zlato je mućati.

Prazna besida najlaglje u šuplju glavu side.

VRIME

Vrime ninega ne čeka.

Ča je pasalo, to ne torna.

Čovik pensa, vrime parića.

Dani gredu, miseci teću, a lita golopaju.

Dan ni nikad tako dug da ne bi došla noć.

SRIĆA I NESRIĆA

Jedan put moreš i zeca z rukon ulovit.

Lako je biti bogat, teško je biti srićan.

Srića je kako febra: kega će – tega ćapa.

Nekemu plava olovo, a nekemu neće nanke slama.

Noben ne zna kaj jima, dokle to kaj jima ne zgubi.

MALO I ČUDA, VELIKO I MALO

Onen ki čuda želi, ten i čuda fali.

Sve ča je priko mire, je slabe mire.

Kemu niš ne rabi, ima sve.

Ča će ti veliki pasto ko imaš malu nogu.

Ki se z malin kuntenta, daleko riva.

Vježba

I. dio – rad unutar skupine

Na papiru ste dobili tekst koji morate izgovoriti kao tim.

Dinamiku i način izmjenjivanja replika odredite sami.

Svaki član tima dobiva opisan način na koji treba predstaviti svoj dio teksta.

Dok jedan učenik izgovara svoj dio teksta i to na način kako je dobio u

opisu, ostali učenici u skupini trebaju zapisati govorne vrednote koje

uočavaju u njegovoj interpretaciji.

Unutar skupine odaberite najboljeg predstavljača.

II. dio – najbolji iz svake skupine

Pratite interpretacije najboljih predstavljača i u tablicu zapisujte govorne

vrednote koje uočavate u njihovoj interpretaciji.

Odaberite najboljeg predstavljača i argumentirajte zašto ste ga odabrali.

Tablica praćenja govornih vrednota	I. dio vježbe unutar skupine				II. dio vježbe – najbolji iz svake skupine					
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
jačina (intenzitet) glasa										
visina (ton) glasa										
brzina (tempo) govorenja										
ritam (izmjena ubrzavanja i usporavanja govora)										
stanka (pauza)										
mimika, gesta										
Najbolji interpretator										

5. SKUPINA

Drago Orlić: Istarske narodne poslovice

BESIDA, GOVORITI I MUČATI

Umisto dopriti usta – dopri oči.

Zaprta usta malo kuštaju, a čuda valjaju.

Eli prdni, eli stisni.

Teško moreš prdac zvadit iz vriće.

Dica i munjeni istinu povidaju.

Na jeno uho unutra, na drugo van.

MLASDOST I STAROST

Mladost je lipa, ma je i slipa.

Mladost – ludost, a starost prez pameti.

Ki u mladosti špara, u starosti ima.

Z litima je samo jeno sigurno – da čovik gre stariji.

Mladicu se uvija dok je mlada.

Kad posičeš dub, si posika i hlad.

LAŽ I ISTINA

Kadi je čovik, tote je i laž.

Lažljivcu se ni istina ne veruje.

Ki sebe laže, duplo laže.

Laž ima kratke noge, a dugi rep.

I lipo lagati je grih.

Ki je lažljiv, ne smi biti zablživ.

PRETELJI I KUMGANIJA

Ki prijatelja kupuje, ga slano plati.

Ki je pretelj svima, ni preteja ninen.

Ako ćeš drugemu zgodit, moraš sebi prevredit.

Pretelji su kako lumbrija, kad hi rabiš – hi ni.

Takove je bolje zgubiti, nego najti.

Vježba

I. dio – rad unutar skupine

Na papiru ste dobili tekst koji morate izgovoriti kao tim.

Dinamiku i način izmjenjivanja replika odredite sami.

Svaki član tima dobiva opisan način na koji treba predstaviti svoj dio teksta. Dok jedan učenik izgovara svoj dio teksta i to na način kako je dobio u opisu, ostali učenici u skupini trebaju zapisati govorne vrednote koje uočavaju u njegovoj interpretaciji.

Unutar skupine odaberite najboljeg predstavljača.

II. dio – najbolji iz svake skupine

Pratite interpretacije najboljih predstavljača i u tablicu zapisujte govorne vrednote koje uočavate u njihovoj interpretaciji.

Odaberite najboljeg predstavljača i argumentirajte zašto ste ga odabrali.

Tablica praćenja govornih vrednota	I. dio vježbe unutar skupine				II. dio vježbe – najbolji iz svake skupine					
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
jačina (intenzitet) glasa										
visina (ton) glasa										
brzina (tempo) govorenja										
ritam (izmjena ubrzavanja i usporavanja govora)										
stanka (pauza)										
mimika, gesta										
Najbolji interpretator										

6. SKUPINA

Drago Orlić: Istarske narodne poslovice

LIPOTA

Lipo je lipo vidit.

Lipota živi do podne.

Čuvaj se lipote prez dobrote.

Kaj je drago je anke lepo.

Lako lipen licu prodati šporku guzicu.

I lip ples štufa.

BLAGO I BEŠTIJE

Ki z blagon dela ne more biti profuman.

Vajk se tuče vola ki poteže.

Krava ka leži, vrat ne slomi.

Doj će gudić na korito.

I slipa kokoš najde zrno.

U škuren su sve mačke črne.

PAMET

Nidan ni tako prazan kako uni ki je pun sebe.

Šiljar moreš kupiti, ma pametne.

Čovik se do smrti vadi i najzad bedast umre.

Joh je nogami pod ludon glavon.

Lako je zabiti uno ča ne znaš.

Šljute zna sve, samo ne da je šljute.

SAM ČOVIK

Ki tucka na vrata, tremu se vrata otpiru.

Kada je za delati – delaj, za spati – spi, za govoriti – govori, za mučati – muči, ali kada je za teći – teći.

Ki svaki dan počinje, nikad ne fini.

Brižan ki ima oči, a slip gre po svitu.

Ko ne moreš z glavon kroz zid – provaj kroz vrata.

Vježba

I. dio – rad unutar skupine

Na papiru ste dobili tekst koji morate izgovoriti kao tim.

Dinamiku i način izmjenjivanja replika odredite sami.

Svaki član tima dobiva opisan način na koji treba predstaviti svoj dio teksta.

Dok jedan učenik izgovara svoj dio teksta i to na način kako je dobio u opisu, ostali učenici u skupini trebaju zapisati govorne vrednote koje uočavaju u njegovoj interpretaciji.

Unutar skupine odaberite najboljeg predstavljača.

II. dio – najbolji iz svake skupine

Pratite interpretacije najboljih predstavljača i u tablicu zapisujte govorne vrednote koje uočavate u njihovoj interpretaciji.

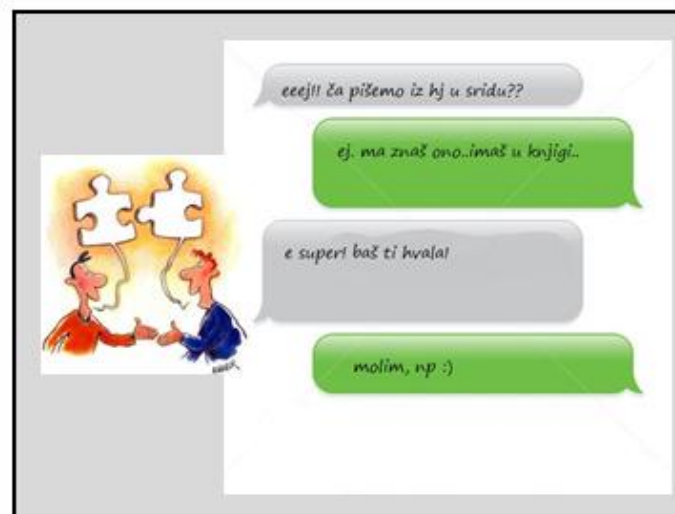
Odaberite najboljeg predstavljača i argumentirajte zašto ste ga odabrali.

Tablica praćenja govornih vrednota	I. dio vježbe unutar skupine				II. dio vježbe – najbolji iz svake skupine						
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	
jačina (intenzitet) glasa											
visina (ton) glasa											
brzina (tempo) govorenja											
ritam (izmjena ubrzavanja i usporavanja govora)											
stanka (pauza)											
mimika, gesta											
Najbolji interpretator											

Načini interpretacije teksta

- | | | |
|---------------------------------------|--|--|
| 1. Tiho, brzo i zamišljeno | 9. Urlajući, brzo, s prezirom | 18. Šapćući, žurno, očajno |
| 2. Podižući glas, polako, bijesno | 10. Običnim glasom, polako,
osjećajno | 19. Tepajući, smireno, nježno |
| 3. Šapćući, žurno, očajno | 11. Plačljivo, brže, histerično | 20. Umiljato, polako, panično |
| 4. Običnim glasom, smireno,
nježno | 12. Tiho, vrlo polako, drsko | 21. Slatkorječivo, polako,
depresivno |
| 5. Derući se, polako, panično | 13. Glasno, ubrzavajući, svečano | 22. Pjevno, umjereno, veselo |
| 6. Prigušeno, brzo, bolno | 14. Tiho, polako do brzo, veselo | 23. Repajući, ubrzano, ljutito |
| 7. Šapćući, žurno, svadljivo | 15. Šapćući, polako, humoristično | 24. Urlajući, brzo, s prezirom |
| 8. Bijesno, ubrzano, zbunjeno | 16. Pjevno, polako i zamišljeno | 25. Običnim glasom, polako,
osjećajno |
| | 17. Repajući, polako, bijesno | |

PowerPoint prezentacija



Danas 13:37

eeej!! kako matematika???

Hej, hej :) Je ki za pijaču??

radio sam cijelu noć

tužna poruka

tajnovit osmjeh

suze

vrisak

zagrijaj

poljubac

nije smiješno

EMOTIKONI ILI OSJEĆAJNICI

ŽIVA RIJEČ

GOVORNE VREDNOTE

JAČINA (INENZITET) GLASA

Glasno izgovorite sljedeće rečenice i uočite kako je ostvarena razlika u porukama rečenica istoga sadržaja.

1. Kupio je to bez razmišljanja.
2. Kupio je to bez razmišljanja.
3. Kupio je to bez razmišljanja.

Ponovno izgovarajte prethodne rečenice tako da naizmjenično odabirete po jedan od sljedećih intenziteta.

- tiho, glasno, derući se, dreknuvši

Zaključite koju ulogu u našem govorenju ima rečenični naglasak i jačina glasa?

Rečeničnim naglaskom i jačinom glasa:

- izražavamo emocije
- dajemo dodatno značenje onomu što govorimo
- izražavamo vlastiti stav prema izgovorenome

VISINA (TON) GLASA:

Izgovorite rečenicu Kupio je to bez razmišljanja kao izjavnu, upitnu i uskliknu rečenicu i uočite što se dešava s rečeničnom intonacijom.

Kupio je to bez razmišljanja. _____

Kupio je to bez razmišljanja? _____

Kupio je to bez razmišljanja! _____

Tko je kupio je to bez razmišljanja? _____

Izgovorite istu rečenicu Kupio je to bez razmišljanja tako da mijenjajući ton glasa rečenici dajete: ironičan, svadljiv, očajan, tužan prizvuk.

Koju ste govornu vrednotu upotrijebili?



Glasno izgovarajte dijelove sljedeće rečenice tako da se pridržavate upute o brzini govorenja. Opišite učinak svakog izgovora.

Dobila sam peticu iz fizike	i jedinicu iz matematike.	Kakav učinak na slušatelja ima zadani ritam izgovaranja rečenice?
1. polako	brzo	
2. brzo	polako	
3. polako	vrlo polako	
4. žureći	ubrzano	

BRZINA (TEMPO) i RITAM GOVORENJA

STANKA (PAUZA)

Proročica Pitija je u Delfima Ahileju rekla:

Ići ćeš vratiti se nećeš u ratu poginuti.

O čemu ovisi Ahilejev život?

Ići ćeš, vratiti se, nećeš u ratu poginuti.

Ići ćeš, vratiti se nećeš, u ratu poginuti.

Glasno izgovorite brzalicu sa stankama i bez njih. Što vam se desilo?



MIMIKA i GESTA

Prema mimici ili gesti likova s fotografija, napišite koju bi uputu imala didaskalija u dramskom tekstu za pojedini izraz lica ili pokret tijela.

1. (ležerno sjedi, noge podignute na šefov stolu, prezirno gleda)	2. (padrugljivo se nasmije)	3. (lukavo pogleda u stranu)
4. (prestrašeno i pažljivo)	5. (lukavo zijeva)	 (pazorno sluša)

Vježba

I. dio – rad unutar skupine

Na papiru ste dobili tekst koji morate izgovoriti kao tim.

Dinamiku i način izmjenjivanja replika odredite sami.

Svaki član tima dobiva opisan način na koji treba predstaviti svoj dio teksta.

Dok jedan učenik izgovara svoj dio teksta i to na način kako je dobio u opisu, ostali učenici u skupini trebaju zapisati govorne vrednote koje uočavaju u njegovoj interpretaciji.

Unutar skupine odaberite najboljeg predstavljača.

Vježba

II. dio – najbolji iz svake skupine

Pratite interpretacije najboljih predstavljača i u tablicu zapisujte govorne vrednote koje uočavate u njihovoj interpretaciji.

Odaberite najboljeg predstavljača i argumentirajte zašto ste ga odabrali.

